

Nr 707.

Av herr von Friesen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 212, angående reformering av läkarutbildningen.

Den modernisering av läkarutbildningen, som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 212 till årets riksdag, kan i sina huvuddrag och sin målsättning hälsas med odelad tillfredsställelse. De pedagogiska fördelarna med det nyorganiserade propedeutiska året synes vara väsentliga. Då det i propositionen förutsättes, att studietidens längd i och med reformen skulle kunna nedskäras till 6 1/2 år, d.v.s. med ca 1 1/2 år från den f. n. normala studietiden, måste man dock fråga sig, om man vid denna beräkning tillräckligt beaktat en del faktorer, som i hög grad påverkar studietidens längd.

Utan att närmare kunna gå in härpå inom ramen för denna motion är det dock enligt min mening en primär förutsättning för att studierna skall kunna bedrivas inom den tidsram, som propositionen räknar med, att undervisningssjukhusen erhåller en genomgripande upprustning i fråga om såväl läkare, disponibla för undervisning, som lokaler. Relationerna mellan antalet studerande per år och det till förfogande stående patientmaterialet måste också i större utsträckning beaktas.

Säkerligen innebär propositionens förslag att under tredje studieåret förlägga en årslång propedeutisk kurs en lycklig lösning. Detta år kommer sannolikt dock att bli studietidens mest ansträngande. De studerande skall under detta år förbereda och avlägga två tentamina, passera ett flertal slutförhör, samtidigt som ett stort mått av praktiska och teoretiska kunskaper skall inhämtas.

De flesta remissinstanser har uttryckt farhågor för att det propedeutiska året kommer att bli för ansträngande för de studerande. Departementschefen säger sig också med beaktande av dessa farhågor ha föreslagit viss lättnad i studiebördan. Denna lättnad består dock endast i att översiktskursen i medicin nedskurits från 45 timmar i kommittéförslaget till 30 timmar. För att åstadkomma en nödvändig lättnad måste enligt min mening betydligt radikalare nedskärningar göras i den schemabundna undervisningen under detta år. Propositionens förslag innebär cirka 3 timmar schemabunden undervisning per dag under hela året. Eftersom denna undervisning ej kan koncentreras till viss del av dagen och äger

rum på spridda institutioner, kommer den reella tid, som får avsättas — inberäknat håltimmar, tid för förflyttningar mellan olika institutioner o.s.v. — att kunna beräknas till inemot det dubbla, vilket ej lämnar tillräcklig tid över för självstudier. Erfarenheterna av den nu existerande propedeutiska kursen har också givit vid handen, att en stark splittring mellan olika ämnen och institutioner ej kunnat undvikas, varför håltimmar och spilltid blivit följd. Dessa förhållanden tycks icke alls ha beaktats i propositionen. Där understryks visserligen, att undervisningsnämnderna i samråd med lärarna skall försöka åstadkomma den med hänsyn till de lokala förhållandena gynnsammaste uppläggnings- och undervisningsplaneringen. Varken den schemabundna undervisningens längd eller avståndet mellan de olika institutionerna kan emellertid ändras vid en sådan planläggning.

Det syns mig därför nödvändigt att föreslå, att översiktskurserna i medicin och kirurgi, röntgenologi samt socialmedicin utgår från det propedeutiska året. Vad enligt propositionen dessa kurser avser att ge kan inhämtas genom självstudier av utarbetat undervisningsmaterial samt genom kliniska konferenser och demonstrationer åren efter det propedeutiska året.

Genom denna nedskärning skulle dels en icke oväsentlig lättnad i den schemabundna undervisningen åstadkommas samtidigt som den skulle lämna möjlighet för en välbehövlig utbyggnad av kurserna i kliniska undersökningsmetoder och kliniska laborationer, vilka till innehåll jämväl då borde omfatta de mer väsentliga elementen av innehållet i översiktskurserna i medicin och kirurgi.

Kommittén hade ansett, att kunskap i obduktionsteknik är en specialutbildning och endast nödvändig för vissa lasarettunderläkare. I propositionen föreslår departementschefen en viss utökning av obduktionsundervisningen. Då praktiskt taget varje underläkare — utom dem som tjänstgör vid lasarett med egen patolog — av allt att döma även i framtiden kan få utföra förekommande obduktioner, anser jag — medveten om att detta är en detalj — att någon form av obduktionsprov nödvändigtvis också framdeles bör bibehållas.

Vid övergången från den gamla till den nya studieordningen måste en stor del av detaljplaneringen överlåtas på de olika fakulteterna i samråd med undervisningsnämnderna, framhålles i propositionen. I de riktlinjer, som uppdrages i propositionen för denna övergång, räknar man bl. a. med att under fem månader ha dubbla kurser på medicinska och kirurgiska klinikerna. Dubbla kurser torde det vara omöjligt att ordna i Uppsala. I Stockholm t. ex. synes ett sådant arrangemang möjligt endast genom ian-

språktagande av ytterligare sjukhus för undervisning, vilket i sin tur ej torde vara möjligt utan ytterligare anslag.

De medicinska föreningarnas representanter i undervisningsnämnderna är emellertid på de olika läroanstalterna redan redo att föreslå övergångsbestämmelser enligt vilka olägenheter av denna typ skulle kunna avsevärt reduceras. Det förefaller mig därför lämpligt att riksdagen inskränker sig till att uttala sig för att övergången till den nya studieordningen skall genomföras successivt och att i övrigt överlåta åt fakulteterna att i samråd med undervisningsnämnderna organisera denna övergång.

Med hänvisning till vad här framförts får jag hemställa,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 212 *dels* måtte uttala sig för en nedskärning av antalet översiktskurser under det propedeutiska året i enlighet med vad ovan föreslagits, *dels* förordar bibehållandet av någon form av obduktionsprov, *dels* utan hänsyn till föreslagna riktlinjer för övergångsbestämmelser helt överlåter åt fakulteterna att i samråd med undervisningsnämnderna planlägga denna övergång.

Stockholm den 18 oktober 1954.

Bertil von Friesen.
